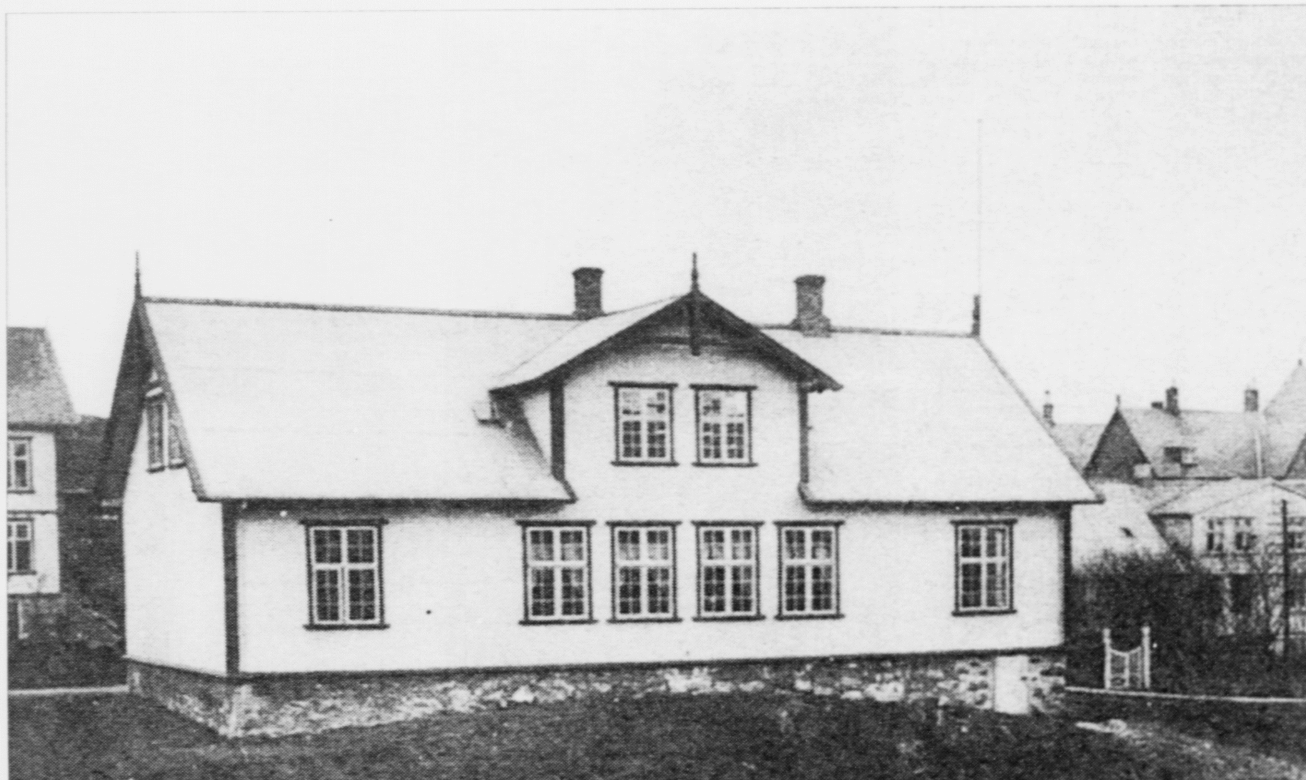

Í 1908 varð Tinghúsið umbyggt - byggt varð upp í báðar endurnar og yvirtromin broytt. Í sjeitiárunum varð húsið aftur broytt, tá menn vildu hava gamla sniðið aftur

ODDVØR JOHANSEN,
RITHØVUNDUR

Tað var í 1850-unum, at nýtt tinghús varð bygt langt om-anfyri býin. Seinri varð tað viðkað, men í dag 150 ár seinri - er húsið ov lítið. Hetta ásanar núsitandi tingformaður Jógvan Ingvarð Olsen. Men eitt er at ásanar eithvørt, nakað annað at gera nakað við sakina. Og tað ætla tingformaðurin. Takk skal hesin maður hava veri, at hann sær eitt handur upp um kanti á sinum formannspalli og fyri, at hann hugsar nýtt.

Føroya lögmaður vil fegin hava kjak um tinghúsið. Eg vildi hildið, at ein samrøða (dialogur) um málið kanska er meira fruktagið. Kjok er blivið ein umfars-sjúka í Føroyum. Öll skula kjakast um alt, og mangan fáa kjakin ein negativan fíggingdalgan dóm, har tann, sum dugir best at málbera seg stendur sum sigurharrin. Ein samrøða kann haraftur-ímotið loysa upp fyri hugskoti og seta okkurr positivt í gongd.

Nú eitt kvöldið segði arkitekturin Albert Isfeldt í sjónvarpinum, at vit áttu at hugsa *stórt* við einum møgulegum nýggjum tinghúsi. Eg skilji so sera væl henda

Havnin er ein morgunbýur

Oddvør Johansen hugleiðir um nýggja tinghúsið og bygging í Havn. Best hugsandi plássíð fyri nýggjum tinghúsi heldur hon vera Skálatróð

og nógvar aðrar føroyskar arkitektar. Teir hava kent sviðan av føroysku kreppuni hesi seinastu árin og hava bara fingið smáar og fáar uppgávur at loysa. Albert sær fyri sær eitt tinghús á sjónum í Vágshotni - undir gamla Bryggjubakka. Ja, hví skal hann ikki kunna koma við slíkum uppskoti? Vit hava öll loyvi til at spæla við okkara dreytum. Min áskoðan er, at hetta uppskotið ikki man vera heilt gjøgnumhugsað, og skal eg koma til tað seinri.

Havnin er ein morgunbýur

Um vit hyggja at 70- og 80-unum, tá lán kundu fáast til mangt og mikið - hvørjar vakrar og stórar uppgávur fingi føroysku arkitektarnir tá? Ikki tað stóra. Ofta blív loptið upp um, har garðurin var lægstur og lidnir pakkar

við innfluttum betongementum vórðu smekkaðir upp í huan hast.

Tá eg setti meg at eftir-meta hugskotið hjá Albert, dattu mær orðini hjá eini nú 85 ára gamlari havnarkonu í minni. Fyri 30 árum síðani stegði hon nær ein vakran morgun og segði: Hevur tú hugsað um, at Havnin er ein morgunbýur?

Morgunbýur? Nei, eg unga menniskja hugsaði ikki um morgunbýur, men eg skilti beinanvegin, hvat ið hon meinti við. Hon, sum hevði og hevur stóran sans fyri vakurleika (og sum kanska átti at verið arkitekt-ur) meinti, at *ljósið* í býnum var so vakurt á morgni og fyrrapartin.

Seinri í livinum havi eg ofta hugsað um hetta ljósið, sum er so ymiskt ymsastaðna.

Byggin Sørvágur t.d. er

kvøldarbygd; fáa staðni er vakrari á kvøldi enn her. Sandavágur har aftur ímóti er *morgunbygd*, og tað er ikki óhugsandi, at hesi ljósviðurskipti ávirka fólk, ið býr á staðnum.

Arkitektúr spælir við ljósið

Eg vænti, at alt hetta við ljósinum man vera nakað, sum arkitektaskúlarnir gera nóg burtúr saman við sínum næmingum.

Her á staðnum kunnu vit nevna nokur ítøkilig dømi um nýtislu av lendum og ljósinum í ymsum bygningverkem.

Hann, sum teknaði *Norðurlandahúsið*, hugsaði út-ann iva ovurhonds nóg um lendið, hann fekk upp í hendurnar. Húsið er eitt framhald av lendum, og sólar/dagslýsið kemur til heiðurs og æru frá morgni til myrkurs í húsinum.

Katólska kirkjan er sera original. Vit kunna kanska semjast um, at jarðarmunurin er í størri lagi; men arkitekturin spælir sær við ljósið og letur tað skapa størsta partin av innandura-prýðinum og vakurleikanum.

Óvugta dómi er **Vestur-kirkjan**, so vøkur og stór-fingin hon annars er. Her kann arkitekturin hvørki hava hugsað um lendið ella ljósið. Kirkjan brýtur við alt, sum eitur umhvørvi í Mattalág. Ljósviðurskiptini eru lögini; sterkasta ljóskeldan er aftan fyri orgulpi-purnar á loftinum. Møguliga er alt hetta liður í eini arkitektoniskari heildarætlan. Um vit nú ímynda okkum, at kirkjan stóð niðri við sjóvarmálan t.d. á Viðar-nesi, hevði hon staðið í sínum rætta umhvørvi - sum eitt stórt skip við fullum

seglum - eitt prýði og ein vælkomstheilsan til allar gestir, sum komu til Havnar.

Gevur umhvørvinum mønustingin

Taka vit nakað heilt annað, uppskotið til **Tórsvøll** í Gundadali, sæst, at um byggt varð eftir uppskotinum, hevði umhvørvið her fingið mønustingin eina ferð med alla. Stórt er gott, tykjast skapararnir av hesum projekti at hugsa. Uppgávan hevur væl verið, at pláss skal vera fyri nógvum gjaldandi áskoðarum; men projektið er endá - (á sama hátt sum nýggja stadion í Kjöpinhavn) sum eitt yvir-vaksið statussymbol, har umhvørvis-sjónarmiðið er gjørt til lákurs. Tað *má* bera til at bygga eitt vakurt stadion; eitt føroyskt stadion til okkara viðurskipti og ikki eitt altjóða kopi. Tað er at vóna, at Tórshavnar býráð summar seg, andar djúpt og biður um onnur menniskjavinarlígar uppskot.

Tað sigst, at skilamaðurin og heimispekingurin Guttorm Eysturoy skuldi siga, at livið fekk fyrst sanna meining fyri hann, tá hann lærði geometriina. Eg trúgvi honum so grúliga væl.

Vit mugu finna javnvág í øllum.

Hyggja vit rundan um okkum, so hevdu teir gomlu havnarmenninir natúrligan sans fyri javnvág. Gamli Landavegurin, Rettarás-brekkjan, Tróndargøta, Tinghúsvegin o.s. fr. eru dømi um, at teir gjørdur sær ómak.